

Izhaja vsak torek in soboto ob 4. uri popoldne. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 10 K, polletno 5 K in četrtletno 2-50 K. Prodaja se v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolskih ulicah, Jellersitz v Nuskah ulicah in Leban na Verdijevem tekališču po 8 vin.

GORICA

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v «Narodni tiskarni», ulica Veturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računajo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 14 vin., 2-krat po 12 vin., 3-krat po 10 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Bavčar.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. L. Lukežič).

Grozovit udarec našim vinogradnikom!

Verjeti nismo mogli vestem, ki so že par dni krožile po listih, vestem, ki, ako bi bile resnične, bi bile **grozovit udarec našim vinogradnikom**. Te vesti so se žalibog resnične. Te dni smo čitali po mestnih vogalih, **da je tržaško namestništvo prepovedalo točenje novega vina in sicer do novega leta**. Namestništvo se sklicuje v svojem odloku na to, da je novo vino **zdravju škodljivo** in da se pojavljajo vsled tega bolezni.

S to prepovedjo je našim vinorejcem **zadan tak udarec, da ga ne bodo mogli preboleti**.

Cela dežela kot en mož se mora vzdigniti proti takemu ugonabljanju naših revnih vinogradnikov, ki so komaj čakali časa, da spravijo vinski pridelek tako ali tako v denar, katerega so krvavo potrebni posebno sedaj, ko stojimo na pragu hude zime; revnemu vinogradniku je treba za zimo obleke, živeža, obutve, plačevati obresti od dolgov, plačevati davke. Od kje naj vzame potrebni denar? S čim bo preživil sebe in družino?

Ves up je stavil v vinsko kapljico, blago je tu in tam kupil na račun vina, katerega bi prodal v mesecu novembru in decembru. In davkarski eksekutor pa bo le zahteval davke in ne bo vprašal, kje naj kmet dobi denar!

Ali se je tržaško namestništvo zavedlo usodnega udarca, kateri je zadel naše vinogradnike? Ali ne ve, da s tem je mnogo družin pahujenih v nesrečo, v obup in v skrajno bedo, v revščino?

Naj kdo dokaže, da bi bilo novo vino zmerno zavžito v mesecu novembru in celo decembru zdravju škodljivo!

Naši pradedje pred sto in sto leti so pili novo vino, zdravniki ga niso prepovedali kot zdravju škodljivo, pili so naši predniki, naši otroci, naše družine ga pijejo, vsi ga pijemo in še noben ni umrl zaradi tega, ker je novo vino zmerno pil!

Sedaj pa kot strela s jasne-ga taka prepoved, s katero se takorekoč mečejo na cesto naši vinogradniki!

Naše vino, in sicer naše pristno brisko in vipavsko vino ter naš teran je vino, ki ni in ne more biti zdravju škodljivo! Za-

kaj ni bilo škodljivo prejšnja leta?

Zdravju škodljivo je pač ono **pozarejeno vino**, katerega je našel kletarski nadzornik Fabijani v Furlaniji mnogo. To naj vlada prepove, taka „vina“ naj zatre, ki naše ljudstvo in naše vinogradništvo ugonablja! **Od vina naših vinogradnikov pa roke proč!**

Sliši se — pa ne vemo če je res — **da sadaj za to prepovedjo tičijo furlanski in istrski bogataši in razni drugi vinski trgovci, ki imajo še na tisoče hektolitrov starega vina v svojih kletih**. Ti da so od vlade iztisnili ta nesrečni odlok.

Če je to res, — nismo gotovi — potem res ne vemo, kaj bi rekli naši vladi, ki se venomer štuli za prijateljico vinorejcev.

Naj bo pa tako ali tako, dejstvo je, da odlok je izšel in s tem je zadana huda rana našim vinorejcem in vsi kot en mož se moramo vzdigniti proti temu odloku, ki mori družine naših poštenih vinorejcev! Porabili bomo vsa postavna nam dovoljena sredstva, da se ta za naše poštene vinogradnike trinoški odlok prekličie!

Kaj pa krčmarji, ki imajo že polne kleti novega vina in katerega že točijo??? Nesmisel vrhu nesmiselnosti!

Po deželi vre in te dni bo vrenje priklopelo na vrhunec. Za nedeljo se po deželi pripravlja več javnih shodov. Vinorejci, pridite na shode, da bomo skupno protestirali proti takim tiranijam!

Ko je pričujoči članek že izšel v „Prim. L.“, smo dobili še naslednji dopis:

V naši deželi vlada letos naravnost vinska kriza: cene vina so tako nizke, da vinogradnik komaj izbije iz prodaje vina, ako se mu sploh posreči, troške obdelovanja in trgatve.

Vkljub temu so se dobili ljudje, ki so napačno informirali namestništvo v Trstu, katero je, samo ker je bilo napačno podučeno, izdalo dne 4. novembra naredbo, po kateri se prepoveduje prodaja novega vina.

Ni nam treba slikati, koliko škode bi imel kmet, ako bi se ta naredba uveljavila, ogromno škodo bi pa imeli tudi vsi krčmarji, kateri so novo vino že daciirali, mej tem ko nimajo več niti kapljice starega vina v kleti. Edini dobiček in sicer gorostasni dobiček bi imeli veliki gospodje in veletržci z vinom, ki imajo še starega vina v zalogi, — za kmete bi pomenila ta naredba poostrenje vinske krize, ako ne katastrofo!

Vodstvo S. L. S. je imelo v četrtek sejo, v kateri je sklenilo storiti vse potrebne korake, da se prekličie ta neopravičena in škodljiva naredba. Namestniku v Trstu je odposlalo brzojavko, v kateri za-

hteva, naj se takoj odpravi krivična naredba in naj se odstrani sanitetni (zdravstveni) referent, ki jo je zakrivil. — Državni poslanec Fon je pa osebno šel v Trst, da bi pri namestništvu zagovarjal koristi naših vinorejcev. Vsled tega se omenjena naredba po deželi še ne razglasi (v Gorici pa že pečatijo financarji krčmarjem posodo z novim vinom).

Vse kaže pa, ker bodo oblastva vsaj v slovenskem delu dežele najbrže ugodno poročala, da se naredba po deželi sploh ne razglasi, ampak prekličie.

Krčmarji — katerim niso sodi zapечатeni — naj toraj mirno dalje točijo novo vino.

Mi pa že potipamo o priliki gospode, ko so nameravali kmeta in krčmarja oškodovati.

Deželno gospodarstvo.

(Dalje).

Kakor sta pred kakimi sedmimi leti grdo farbala ljudstvo tedanja pobratima A. Gabršček in dr. Tuma ter mu dokazovala s številkami, kakšna nesreča za deželo in občine bi bila, če bi prišla užitnina v deželno upravo, kar je naša stranka zagovarjala in zahtevala; kakor je tačas „Soča“ besnela in imenovala zastopnike zdrave ideje pobiranja užitnine v deželni režiji „sleparje našega ljudstva“, tako dela tudi sedaj z deželno upravo. In kakor je prišla vsa dežela do prepričanja, da so sleparili z užitnino naše ljudstvo tisti, ki so drzno metali drugim „sleparje“ v obraz, tako pride prej ali slej vsa dežela do prepričanja, da uganja „Soča“ danes z ljudstvom iste burke, kakoršne je uganjala pred leti z njimi glede užitnine.

Kakor tačas, dokazali smo tudi sedaj s številkami in uradnimi podatki, da je res ravno nasprotno tega, kar „Soča“ in njeni pristaši trdijo; a kakor tedaj, ponavlja tudi sedaj vedno in vedno isto pesem o slabih deželnih finančah in slabem gospodarstvu v deželni hiši, ker ji tako kaže. Bližnja prihodnost jo lopne tudi sedaj po zobeh v tem vprašanju, kakor jo je lopnila pred leti z užitnino.

Da bi hoteli prepričati „Sočo“ in njene privržence o tem, da nimajo prav, nam niti na um ne pride. „Soča“ slepi vedoma, čitatelji ji verujejo slepo. — Zdi se nam pa potrebno opozoriti naše čitatelje na neutemeljeno, grdo gonjo, katero uprizarja navedeni list proti naši stranki v tej zadevi. Vseh neresničnosti, zavijanj in lažij, navedenih v označenem listu v članku „Prava kmečka stranka“, ne moremo razpravljati in po vrednosti ožigosati, ker bi za to morali pisati članke in članke, da celo knjige. Zadošča naj le pojasnilo nekaterih točk iz navedenega članka v „Soči“; iz teh sklepa čitatelj sam lahko, kaj je vredno drugo gradivo.

„Soča“ pravi, da l. 1903 se je izdalo za kmetijstvo 73.000 K, leta 1904 pa le 64.000 K in leta 1905 le 53.000 K, ter sklepa iz tega, da so rastli izdatki za druge potrebščine vedno bolj, a za kmetijstvo se je izdajalo onih let vedno manj, dasi bi bilo vredno in pošteno pojasniti, zakaj je šlo tako. Toda pustimo to in vprašamo, zakaj pa ni šla „Soča“ naprej in ni povedala, koliko se je izdalo v to svrhu l. 1906 in 1907.

Odgovor je jednostaven: l. 1906 se je izdalo za kmetijstvo 82.765 K in l. 1907 pa 135.021 K.

Tu imate poštenjaka, zavijača! Kjer in dokler mu kaže, navaja števila: a ko mu ista ne ugajajo, jih zataji.

Dalje trdi list, da ima dežela polno dolgov, novih do 3 1/2 milijona, a novih dohodkov ni od nikoder.

No, povemo mu, da ima dežela danes malo več dolgov, nego liberalna podjetja: Jelen, Trgovski dom, Südbahn-Hotel, posojilnična hiša v gosposki ulici in Mizarska zadruga. Danes obstojijo namreč sledeči deželni dolgovi:

Posojilo iz l. 1888 v obveznicah, ki se letno za letom izžrebajo in izplačujejo, znaša še 512.600 K; posojilo iz l. 1902 v nominalni vrednosti 1 milijon kron, od katerega se je izplačalo vže 23.000 K, znaša še 977.000 K; posojilo za nakup železniških akcij v nom. vrednosti 300.000 K, od katerega so se izplačali že 11. in 12. obrok, znaša še približno 285.000 K; izplačati sta tudi še 2 obroka posojila za slavnosti l. 1900 v skupnem znesku 18.600 K; in dva obroka posojila za zboljšanje goveje živine v skupnem znesku 4000 K; skupaj 1.797.200 K.

Te dolgove in nič več izkaže računski sklep za l. 1908. Isti bo tudi izkazal, da nepokriti znesek 186.200 K, kateri kaže proračun za l. 1908, izgine popolnoma in da ostane še lep znesek na razpolgo za l. 1909. Vsaka uprava stavi navadno večje zneske v proračun, nego se faktično izdajo, posebno vsaka deželna uprava, ker se ne ve, kake zahteve bo stavila zbornica v tem ali onem poglavju. Obračun za l. 1908 bo pa gotovo izkazal preostanek in ne deficit.

Kako brezvestno hujska list svoje kaline, razvidi čitatelj tudi iz tega: List piše: „Od 100 K čistega katastralnega dohodka se plača 62 K, ostane torej posestniku le 38 K“. Po kontekstu bi moral vsakdo misliti, da je to zakrivila deželna uprava in da dežela dobiva teh 62 K. In kaj je na tem resnice? Naša dežela ima najmanjše doklade na realni in obrtni davek, namreč 20% na realni in 30% na obrtni. Nobena druga dežela v Avstriji nima manj doklad nego po 40% na te davščine.

Res je pa, da imajo skoro vsi drugi avtonomni zastopi višje doklade nego dežela. Cestni odbor za goriško okolico ima 35 odst. okr. šolski svet 71 odst. občine povprek po 80 odst. cerkveni odbori različno po potrebi in času, kupčijska zbornica 10 odst.; a kaj more deželna uprava za to? — Dobi li ona te procente?

Jadnaka hudobija tiči tudi v trditvi, da znaša užitnina od vina 18 K, oziroma 13 K. Da, to je res, toda kdo nalsga in dobi to davščino? Pri srednjem tarifu dobi v. pr. v mestu država 4.46 K, dežela isto toliko, okr. šolski svet 20 odst. mesto 180 odst. A hudobnej in brezvestnej v „Soči“ bi hotel naprtiti vsa dajila deželni upravi na rame in kaže s prstom: Glejte, kakšna je ta dež. uprava in kaj vse zahteva od kmeta!

„Soča“ pa smeši sama sebe in zakrkuje nevede in nehoté svojega lastnika in poslanca A. Gabrščka z opombo o 400.000 K „neizplačanih podpor“.

Opozoril je, v kakršnem zmislu treba delovati za časa, ko je deželni zbor odložen, ter dotaknil se homatij, ki so bile nastale v stranki. Dodal je še nekaj besed o položaju v državi. — Drug član vodstva je omenil krivično naredbo, ki prepoveduje točiti novo vino do novega leta, ki dela vinorejcem in pivcem, kakor tudi krčmarjem, veliko krivico. — Odposlala se je takoj namestniku brzojavka, s katero vodstvo zahteva, naj se naredba takoj prekliče in odstavi referent, ki jo je zakrivil.

O vseh točkah se je vnela živahna debata, katere so se udeležili vsi navzoči člani vodstva. Po daljšem vestranskem razgovoru, med katerem se je tudi izrazila želja, naj bi se take seje večkrat vršile, so se sprejele soglasno naslednje resolucije:

1. Vodstvo S. L. S., zbrano v seji dne 12. novembra, odobruje postopanje strankinih poslancev v deželnem zboru;
2. zahteva brezpogojno enega deželnega odbornika za S. L. S.;
3. obsoja zvezo „agrarnih“ in „neodvisnih“ slovenskih poslancev z voditeljem slovenskih liberalcev And. Gabrščekom ter priporoča njih zbliznanje k naši stranki — brez And. Gab.;
4. obsoja zvezo cerkvenega dostojanstvenika, prošta Faiduttija s slov. klubom, v katerem sedi in načeluje And. Gabršček;
5. zahteva od vlade, naj preišče, kdo je zakrivil in izvršil nepostavnosti, ki so se godile pri zadnjih deželnozborskih volitvah v kmečkih občinah za okolico goriških in v peti kuriji;
6. zahteva od c. kr. namestništva, naj takoj prekliče prepoved točiti novo vino, in pozivlja deželni odbor goriški, naj stori tudi on v doseg tega preklica potrebne korake;
7. priporoča vsem pristašem S. L. S., naj delujejo po svojih močeh v to, da se ohrani v stranki sloga, in da se ji pridružijo še drugi rodoljubi, ki priznavajo in odobrujejo njena načela in njen program.

V torek je „Soča“ pisala, da ni šlo iz „Narodnega sklada“ niti vinarja v politične ali strankarske svrhe; dr. Tuma pa je trdil v javnem listu, da je Gabrščeku omogočil l. 1907. njegov politični boj edino le „Narodni sklad“ in da je ta sklad plačal lahko vse stroške za mnogobrojne shode ter obilo poplačal vse časnikarske in agitatorne stroške sploh.

Mi verujemo v tem pogledu več dr. Tumi, kakor „Soči“; Tuma je bil podpredsednik društva „Nar. sklad“ in pozna gotovo razmere, „Soča“ pa itak laže da se vse kadi.

Mi smo zahtevali javen račun o porabi denarja, ki ga je darovala goriška ljudska posojilnica in trg. obrtna zadruga „Narodnemu skladu“. Namesto računa je prinesla „Soča“ predrzno opazko, da kavce nič ne briga, kako gospodarijo „naprednjaki“ s svojim denarjem. V tem se gospodje jako motijo! Tistih 15.000 K, ki so romale iz denarnih zavodov v „Narodni sklad“, ni njihov denar, marveč ta svota je denar članov gor. lj. posojilnice in trg. obrtne zadruge. Zato pa kličemo zopet: Ven z računi!

O nemščini v c. kr. uradih. O nemškem uradovanju c. kr. uradov v naši deželi smo že večkrat pisali. Kdaj pridemo do nam zajamčenih pravic, ne vemo. A za danes pustimo višje uradnike in se omejimo le na nižje. Tudi od teh zahtevajo, da morajo znati nemški! Ali ni to največja, ne rečemo zagrizenost, ampak prava oslarija, zahtevati n. pr. od davčnega eksekutorja, da mora znati pravilno nemški pisati in brati! Kdo mu je pa dal priložnost, obiskovati srednje šole, da se privadi nemščini? In ali treba s rednjih šol, da postane n. pr. c. kr. davčni eksekutor? To je neznosno! Ni čuda, da podaja potem tak nižji uradnik svojemu uradu tako le poročilo: — — — w eil derselbe Gestorben ist, ferblibene Eltern sind sehr im Armen zustande.

Brezvestno hujskanje. — Z neverjetno predrznostjo je pred kratkim priobčevala „Soča“

dolge članke in račune, na podlagi katerih je dokazovala nezogibni finančni polom naše dežele. Govorila je o prekorabci proračuna, o dolgovih, o velikanskih stroških, katerih ni mogoče pokriti itd. ter s tem na brezvesten način razburjala in hujskala naše ljudstvo proti dosedanjim deželnim poslancem in odbornikom. Cele kope „Soč“ so romale v razne kraje, kjer naj bi pripravljale teren zabodoče volitve, in žalibog so tudi agrarni poslanci šli „Soči“ na limanice ter so se pri svojih shodih posluževali tega nečednega agitacijskega sredstva.

In kaj je resnica?

„Gorica“ od torka je prinesla o tem vprašanju uradne, popolnoma zanesljive podatke, o katerih resničnosti se lahko vsakdo prepriča, dokazala je na temelju teh resničnih uradnih podatkov, da je finančno stanje naše dežele prav *ugodno*, ter je natančno postavila „Sočo“ in „Naš Glas“, ki sta o tej zadevi pisala, docela *na laž*.

Čujte, ljudje božji, čujte volilci! *Lažala*, nesramno je lažala „Soča“, ko je pisala o finančnem polomu naše dežele; hotela je le vas pridobiti na svojo stran, da bi pomagali Gabrščeku do svetlih kronic. Iz tega slučaja zopet lahko jasno vidite, da se „Soči“ *ne more nič verovati*, kadar zasleduje v politiki svoje namene.

Mi poznamo Gabrščeka že zdavna, in vemo, kak mojster je v računstvu, zato mu nismo in mu nič ne verujemo, kadar priobčuje v „Soči“ tiste strašne račune; navadno je ravno nasprotno od tega, kar „Soča“ trdi, resnica. Računi o užitnosti, o „Krojaški zadrugi“ in sedaj o finančnem polomu dežele naše trditve pač zadostno dokazujejo.

Čitatelji, bodite previdni in ne verujte „Soči“, ki je že nešteto krat nesramno lažala!

Čudne razmere v Gradežu. — Znano je, da mesto Gradež je ena najboljših trdnjav dr. Faiduttijeve stranke. O priliki zadnjih deželnozborskih volitev so bili skoraj soglasno voljeni kandidati Faiduttijeve stranke. Faidutti se je kazal kot neomejen gospodar Gradeža in vse se je moralo zgoditi po njegovi volji. Nobeden mu ni smel v ničemer ugovarjati ali pa svetovati, da bi bila ta ali ona naprava boljša in koristnejša, kot pa ona, za katero bi se Faidutti potegoval. Obveljati je moralo vedno njegovo mnenje.

Nekaj podobnega se je hotelo zgoditi tudi te dni. V Gradežu je namreč sedaj izpraznjeno mesto župnika, ker je prejšnji župnik stopil v pokoj. Župnika za mesto Gradež ima pravico imenovati gradežki mestni svet, v katerem ima dr. Faidutti velik vpliv. Dr. Faidutti je hotel na vsak način imeti dr. Meizlika, ki je tudi furlanski deželni poslanec, za gradežkega župnika. Gradežani so se potegovali pa za njih rojaka in domačina don Tognona, ki slušbuje sedaj kot vikarij v Foljanu. Nastali sta torej dve stranki.

Za minulo soboto je imela biti napovedana seja mestnega sveta, v kateri bi se to imenovanje moralo izvršiti. Ljudstvo v Gradežu je po veliki večini za don Tognona, v mestnem svetu bi imel večino pa dr. Meizlik. Kako torej rešiti to preporno točko.

Ker so pristaši don Tognona bili gotovi, da zmagajo Faiduttijeve pri glasovanju, in ker so se zavedali, da imajo večino gradežkega ljudstva za seboj, so, da preprečijo Meizlikovo imenovanje, demisionirali. Demisioniralo je 9 (devet) starešin — in 5 (pet) namestnikov

s semeniškimi profesorjem dr. Tarlao na čelu. Tako so preprečili Meizlikovo imenovanje. Faiduttijeveci so bili s tem korakom presenečeni in sedaj se nahajajo pred gradežkim ljudstvom v hudih škripcih, posebno še zaradi tega, ker je semeniški profesor dr. Tarlao podal gradežkemu županu pismo, v katerem je rečeno, da so demisionirali tudi zaradi tega, ker sedanji mestni svet nima smisla za povzdigo tako slovečega mesta kot je Gradež, da je v Gradežu mnogo zanemarjenega. Dalje pravi v pismu, da oni (Tarlava stranka) nčejjo priti v konflikt s svojimi volilci, ki so jih poslali v mestni svet za to, da vestno zastopajo njih koristi, in ker jim je to v sedanjih razmerah nemogoče, zato da odstopajo.

Kaj bo sedaj, se ne ve, Meizlik ni bil imenovan za župnika, Tognon tudi ne. Kako se stvar konča, bomo poročali. Vsekako so pa te razmere karakteristične.

Slepljenje. — „Naš Glas“ piše o mogočnosti jedinstvenega kluba slov. deželnih poslancev. Člankar dr. Franko bi moral že bolje poznati razmere v deželi, posebno svojega zaveznika And. Gabrščeka bi lahko bolje poznal, in potem bi pač ne mogel verovati, da bi bil sedaj jedinstven klub z Gabrščekom vredmogoč. Gabršček je delal prepričljivo, kjer je bil: v Kobaridu, v Bovecu in v Gorici. Z nezasišano predrznostjo in domišljavostjo je nastopal posebno v Gorici proti vsemu in vsakemu, ki se mu ni brezpogojno uklonil. Gospodovati je skušal tako samooblastno in brezozirno, kakor bi imel že celo deželo in vse njene prebivavce v žepu. Mlatil je z robatim cepcem na desno in levo po vseh, po duhovnikih in drugih poštenih, nesebičnih rodoljubih, ako niso trobili v njegov rog; napadal, zasmehoval in črnil jih je ter jim skušal tako ali tako škodovati. „Mesaril je z velikim mesarskim nožem“, kakor je sam potrdil (n. pr. „Krojaško zadrugo“), nesramno napadal vsako društvo in korporacijo, itd. kjer ni imel on glavne besede (n. pr. „Čitalnico“, „Osrednji odbor za Gregorčičev spomenik“ itd.)

No, in ljudje so pač le ljudje in ne angeljci; prav nobeno čudo ni, ako se je And. Gabršček mnogim sodeželanom, ki ga dobro poznajo, kot politična oseba tako pristudil, da ne marajo imeti z njim nikakega ožjega stika več. In teh sodeželanov je jako mnogo v mestu samem in na deželi; mnogo jih je, ki so toliko možati, samostojni in neodvisni, da to javno tudi priznavajo, ako je potreba; mnogim je pa Gabršček v srcu silno zoperna politična prikazen, a iz raznih vzrokov si še ne upajo tega pred vsakim in javno pokazati. Dr. Franko bi vse to lahko vedel in potem bi tudi lahko sam priznal da je skupni klub deželnih slov. poslancev le *brez Gabrščeka* mogoč.

Mi smo že pred volitvami prerokovali, da zopet ne bo edinosti med dež. poslanci, ako bo Gabršček izvoljen, in nismo se prav nič motili. Slovenski trgi so napravili sebi in deželi slabo uslugo s tem, da so izvolili v dež. zbor za svojega zastopnika Gabrščeka. Posledica te izvolitve je nesložnost poslancev, obstrukcija in zopetne volitve! — Koliko brezpotrebni stroškov zaradi *And. Gabrščeka!*

Spoštujemo svoj jezik! — Popustljivejšega naroda v narodnem oziru imenda ne dobimo kot je slovenski narod. Na ljubo kakemu Lahu ali Nemcu, ki se nahaja slučajno v slovenski družbi, cela družba govori italijansko ali nemško. Tako se godi tudi pri naši inteligenci. Slučajev je nešteto. Nobeni nemški ali laški družbi ne pade v glavo, da

bi zaradi enega Slovenca, ki bi bil slučajno v njih družbi, govorila slovensko. To bi bilo seveda od nemške ali laške družbe naravnost neumno. Nobena nemška družba ni v tem oziru gotovo še nikoli grešila. Mi drugorodcem ne zamerimo, pač pa jih postavljamo v vzgled našim Slovincem. Od njih učimo se. Nемеc tudi če je slovenščine zmožen, ne bo slovensko govoril, in se naraveost čudi, ako pride v kak slovenski kraj, kjer ne znajo nemščine. Kjer nastopa, kamor pride, povsod pokaže, da je Nемеc.

Mi Slovenci smo ponižni, skromni; ako pa pridemo v kako drugorodno družbo, v kak urad, se koj pokažemo, da znamo nemški, laški. S tem sami podimo slovenščino iz raznih uradov, in tudi vlada se potem ob raznih prilikah izgovarja, da saj ni treba, da znajo uradniki v tem in onem kraju slovenščino, saj ljudstvo govori v uradu nemško, laško itd. To je bridka resnica. Slovenci sami preganjamo slovenščino. Zatajujemo jo ob nešteti prilikah, Nemški in laški uradniki ter vlada se nam v pest smejejo. Prav imajo! Mi ne znamo spoštovati svojega jezika. Ako inteligenca tako postopa, kaj naj zahtevamo od našega kmečkenga ljudstva? Ali smemo zahtevati od njega več kot od inteligence? — Priliko smo imeli slišati, kako je neki goriški Slovenec, ki se šteje med najzavednejše slovenske rodoljube, govoril na pošti v Gosposki ulici z uradnico nemški. Uradnica se gotovo ne bo siliila slovensko govoriti. Takih slučajev je nešteto. Potem ni nobeno čudo, če naša slovenščina ni upoštevana tako, kot bi morala biti. Sami smo krivi!

Z dežja pod kap. S tako naslovljeno notico smo dali izraza svojim in občinim slutnjam, da krene „Pev. in gl. društvo“ pod novim predsednikom še bolj na liberalno strankarsko pot, ter da se bode slovenska pesem, ki je posvečena celemu narodu, še bolj zlorabljala v bojne svrhe proti enemu delu tega naroda. „Soča“ ni našla vredno, da bi se bila postavila proti tem slutnjam — vsaj z besedo, vemo da bi dejanj, ki bi nasprotno dokazala, že itak zastoj pričakovali. Vsa znamenja kažejo torej, da se bode v pevskem društvu odslej po liberalnem taktu ne le pelo, ampak tudi rogovillilo. To dajemo na znanje tudi „Glasb. Matici“, katere merodajni gospodje imajo navado tako toplo priporočati, naj se politiki v pev. društva zapirajo vrata in okna.

Pri tej priliki se vračamo zopet k notici v „Slov. Narodu“. Tam je bilo rečeno, da se je dr. Tuma odpovedal predsedništvu z namenom, „da bi društvo vsled njegove spremembe v političnem naziranju ne trpelo škode“. — Aha! In kaj se to pravi? Menda toliko kot: „Dr. Tuma ni več liberallec, vsled tega ne more več društvu koristiti, ker mora kot neliberallec (socialni demokrat) delati proti liberalizmu. S tem pa, da deluje proti liberalizmu, deluje tudi proti društvu, ki služi liberalizmu. In ker je pev. in gl. društvo v prvi vrsti liberalno, bi mu predsednik, ki ni več liberallec, le škodoval.“

Ta razlaga „Narodove“ notice kaže prejasno, kako hudo je bila v obraz resnici znana izjava pev. in gl. društva v „Soči“, da je društvo le kulturno in nič drugega. Prosimo, kak kulturi naj pa služi društvo, ki menja svojega ustanovitelja in požrtvovalnega predsednika le zato, ker je menjal svoje politično naziranje!! Ali je politika liberalne inteligente že tako prešinila, da ne morejo brez nje niti več peti!

Zdrava pamet že zahteva, da bodi predsednik pevskega društva, če ne glasbenik, vsaj pevec, a zdaj so si zbrali predsednika, ki niti pevec ni in ki se razume na glasbo nič več in nič manj kot zajec na boben. Ali mož je velik in strasten v liberalnih združbah in poleg tega še desna roka Andreja Gabrščeka, kateri pevajočim inteligentom s samozavestjo prav lahko zdaj kliče: „Tički, odslej boste žvižgali prav tako, kakor

Če je res, kar list trdi, kako to, da ne prihajajo uredništvu pritožbe o neizplačanih podporah? Kako to, da se prosilci ne pritožujejo pri poslancu A. Gabrčiču? Zakaj ne priropota on, kateremu ne manjka „korajže“, v deželno hišo ter zlasa odbor, ki noče izplačevati dovoljenih podpor, kakor njegov list trdi? Je-li moža zapustil pogum? Prej se je izgovarjal, da nima besede v deželni hiši; a sedaj je on gospodar tam kot vsak drugi poslanec, in deželni odbor mora pač izvršiti to, kar dež. zbor določi. Poslanec pa ima dolžnost zahtevati od odbora, da to izvrši. Zakaj molči on, in zakaj ropotá list? — No, odgovor je lahek, namreč zato, ker se od zabavljanja ne plačujejo še doklade. Inače bi bil navedeni list previdnejši.

Tu smo pojasnili in stavili na pravo mesto nekatere točke pogrete „rihte“ o slabem gospodarstvu v deželni hiši. O norišnici smo molčali namenoma. Tudi o tem dobé hujškači na nasprotni strani svojčas svoj odgovor, kakor so ga dobili za hujškanje in trditve, da je dobil dež. odbor 140.000 K za nabavo sena, ter da je delil seno v Furlaniji zastoj, o čemur bo še govor.

A vže iz tega razvidijo naši prijatelji, kolike vrednosti je zabavljanje o slabem deželnem gospodarstvu v „Soči“ in koliko so vredne trditve, ki se izvajajo iz tega.

Razstave goveje živine.

V Bovcu.

Dne 9. t. m. se je vršila razstava goveje živine v Bovcu. Vreme je bilo za ta namen zelo neugodno. V nedeljo je začelo pošteno snežiti tako, da je bila bela snežna plaha do pondeljka 20 cm visoka. Bati se je bilo, da pade razstava v vodo; bati se je bilo tudi, da nekateri člani razstavne komisije ne bodo mogli priti v Boyec. Do 10. ure ni bilo tudi na razstavišču med Dvorom in Bovcem nobene živali. Kmalu potem se je vreme razjasnilo, živinorejci iz bližine se pričeli priganjati živino na prostor, ki je bil v ta namen določen, in nabralo se je na mah na razstavišču okoli 40 glav goveje živine. Takoj zatem so prišli tudi člani komisije iz Tolmina.

Napovedano je bilo za razstavo mnogo več glav živine; ni čuda, če niso mogli oddaljeni ugoditi dani besedi in in prignati živino na trg.

Toda že ona živina, ki je bila razstavljena, je pokazala, da Bovško lepo napreduje. V tem okraju je bila razstavljena živina vedno lepa, a letos se je pokazal vesel nepredek na tem polju. Ob sebi se razume, da je bila razstavljena živina brez izjeme vsa belanskega plemena, kar zagotavlja temu okraju še velike vspehe na polju živinoreje. Toliko komisija kakor tudi strokovnjaki, ki so si razstavo ogledali, so bili zelo zadovoljni in so se prav laskavo izrazili o razstavi.

Bikov je bilo na razstavi 9, med temi nekateri prav lepi. Prvo darilo v znesku 40 K je dobil Srečko Kavš iz Čez-Soče hšt. 25; drugo Fran Kenda iz Dvora (30 K) in tretje (20 K) Anton Kavš Plužne. Nagrado 10 K je dobil Andrej Mrakič iz Dvora hšt. 12.

Krav je bilo na razstavi 16 in so dobili darila:

1. Za dve najlepší kravi Izidor Ostar iz Bovca (40 K); 2. Anton Kavš iz Pluženj (30 K) in 3. Andrej Hosner iz Bovca (20 K).

Nagrade po 10 K sta dobila: Fran Mišič — Dvor 46 in Jožef Šuler — Čez-Soča 35.

Junic je bilo 15, prvo darilo je dobil Andrej Hosner iz Bovca hšt. 137 (30 K); drugo Jožefa Zornik iz Bovca hšt. 334 (25 K); tretje Katarina Kravanja iz Bovca hšt. 92 (20 K) in četrto Andrej Škočir iz Čez-Soče hšt. 21 (15 K).

V Kobaridu.

Najlepší vspehi med vsemi razstavami v gorah pokazali so se na razstavi

v Kobaridu, ki se je vršila dne 10. t. m. Prva razstava pred dvema leti je kazala tudi najboljše vspehe, lani se je zdelo, da okraj nazaduje, a letos je vse popravil. Prignane živine je bilo radi slabega vremena le 63 glav, a ta živina je bila vobče zelo lepa. Toliko komisija, kakor tudi drugi prijatelji živinorejcev so se veselili nad lepim vspehom te razstave ter so priznali, da je v gorah najlepša. Pohvala pritiče v prvi vrsti živinorejcem z Livka, ki so odnesli tudi največ daril z razstave. Anton Hrast iz Livka je n. pr. dobil 100 K, in sicer 60 K kot prvo darilo za bika in 40 K kot tretje darilo za kravo. Sploh kobariški okraj napreduje zelo v živinoreji in je le želeti, da koraka na tej poti vedno naprej.

Bikov je bilo na razstavi 15. Prvo darilo za bike se je priznalo Antonu Hrast z Livka 13 (60 K); drugo v znesku 40 K Alojziju Miklavicu iz Idrskega 13; tretje (30 K) Antonu Kranjcu iz Sužida 37; četrto (20 K) Francu Pontarju iz Kobarida 98. Častna diploma se je priznala Antonu Juretiču iz Kobarida.

Za krave so dobili darila:

1. Miha Perat — Perati (60 K); 2. Andrej Menič — Borjana (50 K); 3. Anton Hrast z Livka (40 K); 4. Andrej Kranjc — Svino 11 (30 K) in 5. Fran Šterman iz Kobarida (20 K).

Nagrado 10 K je dobil Andrej Kurinčič iz Idrskega 24.

Za junice so bili obdarovani:

Ivan Drešček — Livek 2 (40 K); Andrej Uršič — Sužid 36 (35 K); Anton Faletič — Ravne 100 (30 K); Anton Jeretič — Kobarid (20 K) in Jožef Mašera z Livka (20 K). — Vrh tega se je dalo oddaljenim, ki so imeli lepo živino, še nekaj potnin po 5 K.

V Tolminu.

Na razstavo v Tolminu je bilo prignanih na sv. Martina dan 77 glav goveje živine. To je sicer lepo in zadostno število za tako okrajno razstavo; a z ozirom na velik okraj in veliko število goveje živine v tem okraju, je bilo pričakovati več. Ni dvoma, da bi bili prignani živinorejci še toliko glav, da ni bilo vreme zelo neugodno. Splošna želja je toliko v Bovcu kakor tudi v Kobaridu in Tolminu, da bi se vršile razstave za naprej vsaj mesec dni poprej. Bovčani in Kobaridčani zahtevajo to odločno; če bi Tolmincem bolj ugajal sv. Martin, ker imajo mnogo živine na planinah, se jim tudi lahko ugodí.

Razstava je pokazala na prvi pogled, da tolminski okraj naglo napreduje na tem polju. Sedaj razstavljena živina se ne da skoraj primerjati z ono, ki je bila na prvi razstavi.

Nad tem vspehom so se veselili komisija, Tolminci in vsi oni, ki so razstavo obiskali. Vsi so bili uverjeni, da denar, izdan od dež. odbora v ta namen, ni zavržen denar.

Bikov je bilo 15 in so dobili darila za bike:

Franc Šorli — Lojč 43 (60 K); Franc Koder — Bača-Podbrdo 4 (50 K); Anton Pitamic — Volče 107 (40 K); Andrej Kavčič — Čiginj 7 (30 K) in Ivan Rutar — Volče 102 (20 K).

Za krave so dobili darila:

Jožef Leban — Zatomin 1 (60 K); Jožef Lipušček — Zatomin 41 (50 K); Anton Maligoj — Volče (40 K); Franc Leban — Zabče 3 (35 K); Andrej Ipavec — Volče 15 (30 K); Neža Rejc — Kneža 24 (25 K); Franc Dobravec — Temljine (20 K); Štefan Bukovec — Volče 25 (20 K).

Za junice:

Franc Fortunat — Volče 75 (60 K); Jožef Kogoj — Temljine (50 K); Franc Podreka — Volče 115 (40 K); Peter Kragelj — Volče 35 (25 K) in Franc Sovdat — Gabrije 10 (25 K).

S tem je za letos razstav goveje živine konec.

Dopisi.

Iz Št. Andreža. — Pri nas bliska, grmi, strele žvigajo na desno, na levo, huda nevihta je. Po nevihti navadno pridejo krasni in prijetni dnevi; jutranji solčni žarki se kot kristal blišči in razlivajo pri tem svojo blagodejno gorkoto na nas zemljane, ki smo pred časom trepetaje občutili moč zračnih elementov. Dan jasen, dan krasen.

Saj je prav, da zagrmi par strel nad mračnim ozračjem štandrežkim. In glejte, zagrmelo je in pokazalo se je, da neke črne duše se strel bojijo. Črna duša, ki je obdolzila g. dr. z mirenske ceste, da piše on dopise za „Gorico“, ni hotela zaslužiti lepih denarcev in ni hotela dokazati, da je to resnica. Zato se tej črni duši blesti na čelu sramotni pečat podlega lažnika in grdega obrekovalca. To naj bo za enkrat pribito!

Ilimo dalje. Z občnim zborom „Tamb. društva“ so si v „Soči“ belili glave. Revčki, kaj vas to briga, vaše glejte, da ne crkne, saj pravijo, da je gnilo kot tabla nad društv. sobo. Njih društvo se šteje liberalno, v resnici pa je socialistično, veš Lojze, socialistično je tvoje društvo. Kaj si pa prav za prav ti? Enkrat nisi nič, enkrat agrarec, enkrat liberalec, enkrat socialist; najbolj pa te označimo, ako ti rečemo, da si fik-fak, kameleon; naš Lojze se od vesolja zjoče, ko ga „Soča“ včasih nategne z zafkacijo: „znani ljudski govornik“. Jej, kako je naš Lojze srečen takrat! Revček, kaj se hoče, melagomanija ga mori.

Torej za občni zbor našega društva je imela „Soča“ skoraj dve koloni prostora; za Savnikov liberalni shod pa le 3 vrste. Kaj to pomeni?

Na občni zbor „Tamb. društva“ so se vtihotapili tudi nekateri nasprotniki društva in so začeli zabavljati čez društvo, da je do grla v dolgovi in da bodo morali novi člani plačevati te dolgove. — Na njih veliko jezo povemo, da so se rodoljubi zložili, ki bodo plačali stari dolg in novi člani ne bodo nič pri tem prizadeti. Le naj bodo brez skrbi in naj se vpisujejo v prenovljeno društvo. Ako bi hoteli tako beračiti, kakor ste beračili vi skoraj od hiše do hiše za vaš turški polmesec, bi bili že zdavnaj plačani dolgovi. Le ne si beliti glave s tem.

Ni res, da je naš g. župnik na tihem sklical shod (ki pa ni bil shod, ampak občni zbor „Tamb. društva“, h kateremu bi imeli pristop samo člani), ampak res je, da so vedeli vsi člani društva, da se bo omenjeno nedeljo vršilo zborovanje. Šele vsled netaktnega postopanja nekaterih surovin se je pristop dovolil vsem.

Zborovanje je otvoril naš g. župnik, ki je bil izvoljen tudi za predsednika. V svojem nagovoru nam je pojasnil namen na novo preustrojenega društva. Za besedo se je oglasil „znani kmečki govornik“ Lojze in pravi, da novega društva in novih telovadcev ni treba, ker te v Št. Andrežu že imamo. G. župnik ga je krepko zavrnil in rekel, da v takem društvu, kakoršno je liberalno-socialistično, ni prostora za mladeniče, ki se hočejo ogniti svobodi, kakoršno oni izvajajo. Lojze je ugovarjal. G. župnik mu je rekel, da kaže jasno njih prapor, na katerem ni znamenja križa, kakšen veter veje v tem društvu. Lojze v družbi z nekim Rajotom je kričal, da njih prapor ima jugoslovanski znak. G. župnik ga je vprašal, zakaj nima prapor križa? Lojze je rekel, da potem bi moral biti prapor blagoslovljen. „Sveda, in ravno blagoslova in križa se vi bojite in zato ker tega ne marate, moramo skrbeti za boljše društvo“, je rekel župnik.

Lojze je kričal, da ni liberalec, da je agrarec. Dr. Srebrnič ga vpraša, naj pojasni, kaj je liberalizem. Ubogi Lojze je ostal v žaklju, ni vedel odgovora. Vse se je smejalo „ljudskemu govorniku“ Lojzetu Krohota ni bilo ne konca ne

kraja. Lojze, k plugu pojdi, politiko pusti, skrbi za dom, „ljudsko govorništvo“ pusti, ako nočeš, da boš v zabavo drugim.

— To je resnica o Lojzetovem nastopu. Nadalje je dr. Pavlin pojasnjeval potrebo novega društva, posebno pa povdarjal potrebo telovadnega odseka.

Predsednik je konečno navzoče pozval, naj vzdignejo roke tisti, ki so za to, da se ustanovi novo društvo. Večina je vzdignila roke. — Dopisnik „Soče“ laže, ko piše, da je kakih 10 mož bilo za to, da se ustanovi novo društvo. Ali ga ni sram kaj takega trditve? Ali ga ni občila rdečica sramota, ko je to napisal. Pfaj! S takim človekom je nemogoča pametna beseda.

Tako smo torej položili temelj novemu društvu, katero naj bi v sebi združilo vse pametne in trezne možake in mladeniče štandrežke, ki naj bo v ponos občini in članom, naj cvete, raste in se razvija v blagor in v pošteno izobrazbo poštenih štandrežanov!

Občinarji.

Politični pregled.

Ministerska kriza.

Baronu Bienerth-u, ki se je ves ta teden trudil, da bi sestavil koalicijsko ministerstvo, se to ni posrečilo. Včeraj se je pogajal baron Bienerth celi dan s strankami. Pogajanja so trajala celo do 3½ ur danes zjutraj, a vspeh teh pogajanj je bil negativen, tako da je primoran baron Bienerth danes predložiti cesarju ministersko listo, v kateri se nahajajo sami uradniki. Dobimo torej uradniško ministerstvo. Nemško-češki spor, ki je strmoglavil barona Becka, prav ta spor je jedina točka, ob kateri so se razbili vsi Bienerth-ovi poskusi glede sestave koalicijskega ministerstva.

Nemški kancelar knez Bülow.

Nemškega cesarja blebetavosti, s katero se je moral pečati minule dni nemški državni zbor, so provzročile krizo v nemškem ministerstvu za vnanje reči. Nemški kancelar Bülow odstopi že v prihodnjih dneh.

Kitajski cesar

je umrl.

Ogrski državni zbor.

Poljedelski minister Saranyi je predložil zakonski načrt, s katerim se prepove ponarejanje vina in uvoz takega vina.

Bojkot avstrijskega blaga na Turškem.

Olbqr, ki vodi bojkot proti avstrijskemu blagu na Turškem, je izdal oklic, da morajo imeti vse trgovine po Turškem na vratih tablice z napisom: „Tukaj se ne prodaja avstrijsko-ogrškega blaga“. Imena tistih, ki se ne drže bojkota, se razglašajo po časopisih.

Novice.

PREKLIC. — Ravnokar doznajemo, da je tržaško namestništvo **PREKLICALO** odlok, s katerim je bilo točenje novega vina prepovedano.

Vodstvo S. L. S. v Gorici je imelo pretekli četrtek daljšo sejo, v kateri je razpravljalo politični položaj in razmere v stranki sami. Denarničar je poročal o finančnem stanju stranke ter izprosil si nekatera navodila za nekatere posebne slučaje. Predsednik je poročal, kako se je izvršil sklep zadnje vodstvene seje, da naj se širši krogi rodoljubov obvestijo o notranjih strankinih razmerah, ter je navajal, kaj se je vsled tega do zdaj zgodilo. — Pojasnil in obrazložil je odnošaje v deželnem zboru ter postopanje naših poslancev. Omenil je raznih potij, ki bi vedle deželni zbor iz sedanje zagate, katere pa večinom niso odvisne od naših poslancev, marveč od drugih strank in činiteljev, posebno od slovenskih veleposestnikov in agrarcev, ki so se udali s svojim načelnikom vred svobodomislecu Aud. Gabrčiču.

Dr. Franko in pol. položaj.

Prejeli smo in objavljamo: O „položaju v deželi je začel pisati v „Našem Glasu“ dr. Franko. Do zdaj ni povedal nič novega; ponatis iz „Soče“. Ne glede na to, ali kompetentni krogi S. L. S. dr. Frankotu kaj odgovore, si dovoljujem jaz dvoje opazk.

Najprej bodi rečeno, da nosi famozni „slovenski klub“ na sebi vse znake Gabrščekove fabrike, pristi izdelek brezobzirnosti in terorizma. To kaže že ime njegovo. Slovenskih poslancev je 14, ne 9; splošni naslov „slovenski“ pristoja torej klubu, ki bi obsegal vse slovenske poslance; ker jih ne, mu odpade splošnost v naslovu, in taktost mu prisoja naslov: agrarno-liberalni slovenski klub. Trditve dr. Frankota, da je njih klub „parlamentaren“, in ne „liberalen“ ali „agraren“ je otročje igranje z besedami. Kdo je pa volil onih 9 poslancev? ali morda parlament? ali ne temveč politični stranki, ali prav za prav „liberalna stranka“, katere Frankova frakcija si je dela naslov „agrarna“, da je pred ljudstvom skrila „liberalizem“?

„V tem klubu bi sedeli lahko tudi poslanec Gregorčič in njegovi tovarišomisljeniki, če bi bili hoteli“, piše dr. Franko prav naivno. — Da, da, če bi dr. Gregorčič menjaval svoja politična načela, kakor Gabršček svojo „narodnjaško“ in „trgovsko sukno“. — Pa tudi jako milostna sta gospoda Franko in Gabršček!... Dr. Gregorčič, ki je star parlamentarec, ki je posvetil svoje življenje in žrtvoval svoje imetje našemu narodu, naj ponižno prosi vstopa v klub, kateri se je ustanovil brez njegovega vedenja, za njegovim hrbotom od njegovih političnih nasprotnikov, in sicer dr. Frankota, ki je doslej skrbel le za svoj žep, in Gabrščeka, ki „dela“ za narod zopet le zaradi svojega žepa. Da se počutita ta dva gospoda dobro v enem klubu, je prav naravno; saj sta ga skupno ustanovila, saj sta se združila v volilnem boju, ali prav za prav že za časa državnoborskih volitev, če tudi sta si potem privoščila komedijo vzajemnih časnikarskih osebnih napadov, da sta ljudstvo slepila z agrarno-liberalnim „razporom“, kateri komedijski „razpor“ je „Soča“ svoječasno v svoji listnici na kratko označila z besedami: Getrennt marschieren, vereint schlagen.

Dr. Franko lahko sto in stokrat zagotavlja v „Našem Glasu“, da ni njegova stranka spojena, da, niti zvezana z „liberalno“, ali to so le besede, katere stavi na laž že samo nastopanje v deželni zbornici, če bi tudi volilna kampanja ne bila niti znana. Je pač unikum v politični in parlamentarni zgodovini, da bi dve stranki postavili in agitirali iste kandidate; da bi bili izvoljeni kandidati po svojem (vsaj navideznem, ali morda bolje rečeno: hlinjenem) političnem naziranju tako pomešani, da se niti ne more za gotovo reči, h kateri stranki da spadajo; da bi ti poslanci stopili v en klub, katerega bi vodil načelnik stare, propadajoče stranke, proti kateri izrečno se je ustanovila nova stranka.

To naj razume kak politični bebec, ali zdrava pamet ne najde sklada med temi fakti in med dr. Frankovim članom v „Našem Glasu“ drugače, kakor da smatra politično nastopanje dr. Frankovo in njegove tako imenovane kmečke stranke za goli humbug, za komedijo katero je dr. Franko v sporazumljenju in dogovoru z Gabrščekom uprizoril, da je zadnji hip rešil „liberalno stranko“ popolnega pogina. In tako je našla naša jetična „liberalna“ dva zdravnik: za državnih volitev dr. Gregorina, za deželnih volitev dr. Frankota.

Dr. Franko bi najbolje naredil, da bi ne nadaljeval z besedami v „Našem Glasu“, pravimo: z besedami; kajti z njimi ne dokaže ničesar in ne uveri nikogar. Mi hočemo dejanj in dejanj. Ko je nastopil s svojo novo stranko, je izjavil, da jo je ustanovil proti obema doteda-

njima strankama. Tej izjavi naj ostane dosleden, t. j. v „Našem Glasu“, na shodnih in v deželni zbornici naj zavzame isto stališče proti liberalcem kakor proti naši stranki. Dokler tega ne stori, ni v naših očeh nič drugega nego liberalni pomagač Gabrščekov. To pa naj si zapíše dobro za ušesa: Če ni mogel Gabršček uničiti naše stranke s pomočjo dr. Tume, jo gotovo ne uniči s pomočjo dr. Frankota!

Dr. Franko se hučuje o „Našem Glasu“ tudi na dr. Tumo, da mu je ta očital na socialno-demokratski dež. konferenci, da se on (dr. Franko) poteguje za deželno odborništvu zaradi svetlih kronik, kar da ni res. Ha, ha, kdo naj pa dr. Frankotu to veruje?! — Dr. Franko je doslej skrbel le za svojo odvetniško pisarno. Tam, kjer se je za narod brezplačno deloval, ni bilo dr. Frankota in ga tudi zdaj ni. Kako naj bo torej mogoče, da bi se bil naenkrat izneveril svoji stari navadi?! In pa, ali ni dr. Franko že ponovno očital v „Našem Glasu“ svile kronice, — čujte! — dr. Gregorčiču! — Ne, ne, kar se narodne požrtvovalnosti in nepohlepnosti po svetlih kronicah tiče, naj le hodi dr. Franko v šolo k dr. Gregorčiču, da, in tudi k dr. Tumi!

Jubilej cesarjev.

Okrožnica vsem županstvom in predsedništvom gospodarskih svetov dežele. — Deželni odbor je razposlal to-le velezanimivo okrožnico županstvom in gospodarskim svetom: Dne 2. decembra t. l. poteče 60 let, kar je zasedel prestol Njegovo Veličanstvo presvitli cesar Franc Jožef I. Ta dogodek, ki sledi dolgemu slavemu vladanju, zbuja povsodi radost, priznanje, občudovanje.

Cesar Franc Jožef I. je podelil Svojim ljudstvom z velikodušnim nagibom in s plemenito inicijavo ustavno svobodo s tem, da je poklical zastopnike vseh narodnosti države kot svetovalce pri določevanju usode javnega življenja. Kot redki zgled prosvetljenega vladarja, ki mu je bil cilj ugoditi potrebam Svojih ljudstev, postavil se je bil takrat naš cesar na čelo političnega in gospodarskega gibanja, katero je privedel do tiste stopinje, ko se je zamogla razširiti volilna pravica, vsled česar se more vse ljudstvo deležiti državnega življenja.

Številne narodnosti, razni običaji in vsakovrstna stremljenja ljudstev, ki tvorijo našo državo, bi zamogli biti resna ovira mirnemu gospodarskemu in socialnemu razvoju, moči in delovanju vse politične celote, a vse to ni prav nič plašilo prejasnega vladarja. On je marveč z občudovanjem vrednim v bodočnost proglasil krasno geslo „Viribus unitis!“ in je skozi dvanajst petletij strogo gledal na to, da se je to načelo izvrševalo. — Ko je usoda kruto zadela najblažje čute Franca Jožefa I., je ostal vedno trden, velik, kakor je bila velika nesreča, ki ga je zadela. Pogumno in z očetovsko naklonjenostjo je tudi nadalje deloval v to, da bi olajševal trpljenje in pospeševal moralno in materialno blagostanje ljudstva.

Da se čim najdostonejše proslavi jubilej 60 letnega vladanja in da se ovekoveči spomin nanj, je sklenil deželni odbor:

1. Predlagati deželnemu zboru, da ustanovi večno ustanovo z imenom Jubilejne premije za pospeševanje kmetijskega napredka, ustanovljene v spomin šestdesetletnega vladanja Nj. V. cesarja Franca Jožefa I.

Premije se bodo podeljevale kmetovalcem, ki se radi tehničnega in gospodarskega obdelovanja zemljišč, radi melioracij, novih nasadov, živinoreje ali drugačnega kmetijskega napredka najbolj odklikujejo in morejo služiti v zglede. Vsaka premija bo znašala 1000 kron; premije se bodo podeljevale v enakem

številu za slovensko in italijansko stran dežele.

2. Predlagati deželnemu zboru, naj ustanovi še osem brezplačnih mest v gradežkem morskem [zdravilišču, tako da se število brezplačnih mest deželne ustanove zviša na šestnajst.

3. Predlagati deželnemu zboru, da se deželna noričnica v Gorici posveti večnemu spominu na Nj. Veličanstvo cesarja Franca Jožefa I.

4. Predlagati deželnemu zboru, naj odmeni preslavnemu jubileju Nj. Vel. denar, ki se je do sedaj podeljeval visokoločcem-prvoletnikom, in da zviša dosežanje zneske od 400 na 600 kron, katere bi se naj zagotovile za vso dobo rednih študij.

To je sklenil deželni odbor.

Ker pa tudi srca prebivalstva vsake posamezne občine naše dežele čutijo potrebo, da manifestirajo ob tej slovesni priliki ljudsko priznanje blagodejnega delovanja, ki ga je pokazal dobri vladar tekom Svojega 60-letnega vladanja v blagor Svojih ljudstev, in da manifestirajo nadalje splošno radost in veselje, da Mu je dano slaviti izredni in redki jubilej, naj se vrše te manifestacije od meje do meje naše dežele istočasno in naj se dokaže še enkrat, da je sedaj genijalno geslo našega ljubljenege viteškega vladarja Viribus unitis dovršen čin. V ta namen se vabijo županstva:

1. Da skrbе za to, da se prirede v tamkajšnji občini dne 1. decembra t. l. z večer (predvečer slavnega dneva) in na dan jubileja, t. j. 2. decembra vse slavnosti, ki so ob slovesnih prilikah običajne.

2. Da skrbе za to, da se snide 2. decembra po slovesni sv. maši, ki se bode tega dne brez dvoma brala, starešinstvo v svečano sejo in da sklene: „Ker se slavi danes šestdesetletnica vladanja Njegovega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I., so se sestali zastopniki občine N. N. radi velikega dogodka v svečano sejo in pošiljajo v svojem in v imenu vseh prebivalcev tukajšnje občine najpogumnejše pozdrave častitljivemu vladarju, plemenitemu in velikemu knezu, očetu Svojih ljudstev, ki je s svojimi ljudstvi delil tekom vsega Svojega neutrudljivega življenja veselje in žalost in je mnogokrat pogumno preuščal nesrečne čase. Ohrani Vsemogočni še mnogo let častitljivo Veličanstvo, Franca Jožefa I. oboževanju in resnični ljubezni tolikih milijonov državljanov, ki v Njem časte najdražjega in najmočnejšega zaščitnika miru in napredka podrejenega mu ljudstva. Prepis zapisnika, ki zadeva današnji sklep se v dostojni obliki shrani v večni spomin na čustva, ki jih je obudil cesar Franc Jožef I. o priliki Svojega šestdesetletnega vladanja v prebivalcih občine N. N. in drug prepis se odpošlje deželnemu odboru, da predloži želje vse dežele na stopnice prestola o priliki tako slovesnega dogodka.“

Ljudsko zavarovanje.

Bolniško zavarovanje.

Dolžnost bolniškega zavarovanja

se je raztegnila približno na vse mezdne delavce, potem na delavce na domu in posle. Vzprejem kmetijskih in gospodarskih delavcev (in ne samo poslov) se je podal iz potrebnosti, da se z zenačbo kmetijskih delavcev z industrijskimi delavci uspešno pobija oškodovanje kmetijstva, ki se povzroča s tem, da vse beži s kmetov. Za to so se v pretežni večini izrekli tudi zastopniki kmetijstva — seveda so združili s tem zahtevo, da postanejo tudi zemljiški posestniki deležni dobrot starostnega zavarovanja.

Dajatve

bolniškega zavarovanja so znatno zvišane s tem, da se doba bolniške podpore od 20 tednov raztegnila na eno leto. S tem, da se boleznina ne odmerja več na podstavi „v okraju običajne“ dnevne mezde, temveč po pripadnosti k mezdnemu razredu, se deloma zvišujejo

denarne dajatve blagajnic. Dosedanja podpora porodnic se izpolni v izdatno varstvo mater. Zdravniško vprašanje se natanko na novo ureja.

Autonomija bolniških blagajnic,

torej odločilni vpliv delavcev na upravo, glasovno razmerje dveh tretjin delavcev k eni tretjini podjetnikov, ostane neizpremenjeno. V varstvo manjšin se vzprejema proporcionalni volilni sistem. Dosedanja blagajniška organizacija v okrajne obratne, zadružne, društvene bolniške blagajnice in bolniške blagajnice bratovskih skladnic se ohranja v moči. Cela vrsta določil je naperjena zoper pritlikave blagajnice, ki niso sposobne mnogo storiti.

Zavarovanje proti nezgodam.

Ob reformi in izpopolnitvi socialnega zavarovanja se je moralo rešiti nujno vprašanje finančnega saniranja zavarovalnic proti nezgodam.

Dosedanje izkušnje v Avstriji kakor v Nemčiji govore za to, da se ohrani v moči postopek zalaganja z glavnico. Težko pa bi bilo brezpogojno zaukazati, da se plačajo pri različnih zavodih doslej nastali primanjkljaji s primernim zvišanjem prispevkov. Načrt hoče marveč omogočiti, da se v ta namen določeni dodatni prispevki odlagajo tako dolgo, da je pomnožitev dohodkov neizogibna, ako naj se ne načne imovina zavoda. Dotlej naj se dohodki kontingentirajo tako, da skupno breme zneskov zavarovanja proti nezgodam, ki jih plačuje na leto industrija, narašča le v razmerju stopnjevanja cele mezde vsote.

Dajatve se torej v bodoče ne bodo preračunvale po skupni vsoti mezd podjetja, temveč zavarovalni prispevki se bodo ločeno preračunjali in pobirali od vsakega posameznega zavarovanega delavca, ki je v razvidnosti pri okrajnem uradu. —

Važna izprememba glede prispevanja je v tem, da izreka načrt zakona, da odpade desetodstotni prispevek delavcev, tako da bi bilo bremena zavarovanja proti nezgodam v bodoče nositi edino le podjetnikom. (Dalje pride.)

NAZNANILO.

Na razna vprašanja slavnega občinstva si dovoljujem naznaniti, da se toči pravo plzenjsko pivo „prazdroj“ v GORICI v hoteljskih restavracijah, in sicer:

v hotelu „Pri pošti“
 „Union“
 „Pri zl. jelenu“
 „Tri krone“

ter da ga oddajam na debelo iz zaloge v sodčehkih po 100, 50 in 25 litrov.

Priporočam se z odličnim spoštovanjem

ANTON PEČENKO,

zalagatelj za Goriško - gradiščansko v Gorici, ul. Josipa Verdi 26/28.

Poprava in komisijska zaloga dvokoles in šiva njih strojev pri

Batjelu

Gorica

Via Duomo 3-4.

Prodaja tudi na mesečne obroke. Ceniki franko. Stara dvokolesa se emajlirajo po ceni z ognjem.

bom jaz hotel". Živelo torej pevaječe politično društvo Gabrščekovo!!

O bombi — in sicer o oni bombi, o kateri se je pisalo, da je bila namenjena Slovincem za črna demonstracija o priliki kolesarske slavnosti, se je razpravljalo te dni pred tuk. sodiščem. Obtožen je bil neki goriški Lsh Jevšček, da je bombo polčil na neko okno v ulici Formica. Obtoženec je to priznal, a je rekel, da je bombo našel ob Soči, ter da o kakem nameravanem atentatu na Slovence ne sme biti govora, da bombo bi on vrget v Sočo in streljal ribe. Bombo so analizirali na Dunsju ter jo spoznali za jako nevarno. Vsa stvar v zadevi te bombe se zdi jako sumljiva. Nekateri pravijo, da preiskava ni dognala vso stvar popolnoma na jasno. Vse je nekam v neko meglo zavito. Čudno, da se pri Soči dobe bombe! Še bolj čudno pa je, da je nosil bombo okoli tak človek, kot je Jevšček, o katerem se govori, da je malo zmešan, a je bil že večkrat sodnijsko kaznovan. — Sodnija je Jevščeka obsodila na 6 tednov težke ječe s postom vsaki mesec.

Gabršček se je oglasil v „Soči“ še prej ko smo končali članek „Kdo je bahač?“ Kar smo povedali o njegovih pravdah, imenuje on „zvijanje, zvijanje in nove laži“, četudi niti ne poskuša ovreči naših trditvev, ki slonijo na citatih iz njegove „Soče“. Pozivamo ga, naj dokaže, da so naše trditve neresnične; njegova ostudna baharija, da je res le to, kar je on pisal, imponira morda bebce, nam ne!

Splošno zanikanje naših trditvev, kjer ni mogoč stvaren odgovor, je že stara Gabrščekova navada. V novejšem času ni skuša še na drug način pomagati iz zagat. Če se mu z neovrgljivimi dokazi zapre sopo, potem pravi, da se ne splača odgovarjati, ali pa odklanja odgovor v javnem listu in poziva svoje zatelebance, naj se osebno obrnejo do njega potrebujejo takega pojasnila.

Tako brije Gabršček norce, a nam se na tak način ne izmuzne!

Bitte, wo ist I. Klasse? — Tako je vprašal danes zjutraj v „Šolskem Domu“ neki železničar. Na očeh se mu je poznalo, da je Slovenec. Kajpa, v službi je pri železnici, kjer sliši le nemško. Mož je mislil, da je bolj nobel, ako vpraša po nemško. Ko ga je nekdo vprašal, da li ne zna slovensko, je rekel, da je Slovenec. — Brez komentarja!

Pesek v oči. — „Soča“ hoče s člankom „Gregorčič proti Gabrščeku“ čitateljem natrositi peska v oči, da bi jasno ne videli, zakaj je obstrukcija v deželnem zboru. Glede na ta članek konstatiramo:

Resnica je, da je dr. Gregorčič delal v deželnem zboru obstrukcijo ravno zato, da bi zabranil Gabrščeku, očetu liberalizma na Goriškem, vstop v deželni odbor.

Resnica je dalje, da je dr. Gregorčič vedno lojalno priznaval in priznava „Slovenskemu klubu“ enega odbornika, a ta ne sme biti Andrej Gabršček.

Res je tudi, da bi dr. Gregorčič, ako bi ne bilo Gabrščeka v dež. zboru, ne priznaval obih odbornikov „Slovenskemu klubu“, ker bi taka zahteva od strani omenjenega kluba ne bila niti pravična, niti opravičena, a z mirno vestjo lahko trdimo, da bi do take zahteve sploh ne prišlo, ako bi klub ne imel v svoji sredi And. Gabrščeka.

Vse drugo, kar čveka „Sočin“ članakar o svrhi volitnega boja, o uporuh svojih volilcev itd., je maskiranje, s katerim bi Gabršček rad prikril svoj pravi namen vsega svojega delovanja t. j. skrb za žep.

Ves boj na slovenski strani dež. zbora se vrši prav zaradi Gabrščeka in njegove pohlepnosti in boj proti takemu razdiraču in koristolovcu je opravičen in potreben.

Naravnost smešno pa je, da se pri vsaki priliki obeša nekdanji naduti in samooblastni And. Gabršček dr. Frankotu za frak; v vsaki stiski ga hoče imeti poleg sebe, da bi se za njegov hrbet skrival, kakor človek, ki ima slabo vest in se boji, da bi ljudje to opazili. Ali je Gabršček izgubil svojo nekdanjo že zoperno samozavest (bolje megalomanijo)? Ali morda slutiti, da se ljudem odpirajo oči in da mu več ne verujejo?

Dr. Franko si pa tudi sam lahko izračuni, da mu je bil Gabršček že pri prvem političnem nastopu le v oviro, le coklja v napatje in da mu vtegne biti v bodočnosti v političnem oziru v pogubo.

— Umril je v bolnišnici usmiljenih bratov don Luigi Stefano v starosti 75 let, ki je dolgo vrsto let služil kot dušni pastir v Št. Martinu na Krasu. N. p. v m.!

— Na vojaške vaje 1. 1909 bodo klicani rezervniki v dveh oddelkih. Prvi bodo klicani v polovici junija (18.), drugi pa v sredini meseca avgusta. Tistim rezervnikom, ki bi radi opravili vojaške vaje v kakem drugem času in bi vsled vojaških vaj v juniju ali avgustu trpeli škodo, je na prosto dano, da napravijo tozadevno prošnjo v mesecu decembru t. l. in jo vložijo na tuk. magistratu pri vojaškem oddelku, okoličani pa pri okr. dopoln. poveljstvu. V času žetve in sicer v mesecu juliju se ne bodo klicali na vojaške vaje rezervniki. Le v posebno važnih družinskih slučajih se bodo rezervniki oprostili vojaških vaj.

— Bogati vinski trgovec Weber iz Kalksburga pri Dunaju je bil namenjen na Vipavsko. Prišel je v Gorico v četrtek zvečer in ustavil se je v hotelu „Südbahn“. Račun plača z bankovcem za 50 K. Bankovec pa je izgledal jako blede in natakaj je mislil, da je bankovec ponarejen. Brž pokličejo stražnika in vinskega trgovca so odpeljali na glavarstvo k grofu Attems. Ker ni imel Weber legitimacije, je bil mož v veliki zadregi. Dvornemu svetniku je vinski trgovec izročil ves denar, katerega je imel pri sebi 30.000 K. Med bankovci so dobili še dva obledela tisočaka, katera so na glavarstvu obdržali, češ, da sta mogoče ponarejena. Po daljšem opravičevanju, da on ni nikak slepar, da je pošten vinski trgovec itd., so ga pustili na svobodo. Weber je znan kot poštenjak, ki je po našem Vipavskem že mnogo vina pokupil. Mož bo že poskrbel, da pride nazaj do svojih tisočakov.

— Žrtev železniškega stroja. — Grozna nesreča se je pripetila v sredo med postajama Rakek in Planina. Okoli 15-letni mladenič je hotel stopiti čez progo med imenovanima postajama. Gledal je za odhajajočim tovornim vlakom in ni zapazil brzovlaka, ki se je od nasprotne strani bliskoma bližal. Na enkrat je bil ubogi mladenič pod stromjem, ki ga je presekal na dva kosa. Vlak se je ustavil in ostanke ponesrečenega reveža so nesli v bližnjo mrtvašnico. Kosi človeškega mesa so se držali koles železniškega stroja celo do Trsta.

— Ponarejena naročba 40 vagonov koruze. — Žitarska vetetrgovina Spitzer v Gorenji Avstriji je dobila nedavno naročilo, naj pošlje nemudoma s posebnim parnikom na naslov okrajnih glavarstev v Šibeniku [in Spljetu] 40 vagonov koruze. Ko je koruza prispela, sta okrajna glavarja brzojavno vprašala namestništvo v Zadru, kaj naj storita s koruzo. Namestništvo je odgovorilo, da mu ni nič znanega o naročbi in ukazalo, naj se stavi blago tvrdki na razpolago. Tvrdka je pokazala uradno naročilo, na katerem je bil poleg pravega pečata podpis namestnika Nardellija — ponarejen. Preiskave, kdo si je dovolil to šalo, vredno 300.000 kron, niso imele nobenega uspeha. Tvrdka hoče tožiti. Listi priporočajo vladi, naj koruzo sprejme in razdeli med revno dalmatinsko prebivalstvo.

— Iz kraske okolice na Kobariškem smo dobili dopis, v katerem člamo

kako krnski krčmar in učitelj delata za poliberaljenje tamošnjega ljudstva. Pri krnskem krčmarju se „ubija klerikalni zmaj“. O krnskem krčmarju se marsikaj ve. Ko je Krnčanom pred leti toča pobila vse poljske pridelke, je županstvo naprosilo vlado, da bi priskočila na pomoč revnim posestnikom. Vlada je dovolila 1100 K za popravo ceste med Vrsnom in Krnom. Dz bi videli ta čes krnskega krčmarja, kako je hodil za delavci, jim komandiral in jih učil; ko so pa delavci jedli in pili, je hodil s „fliskonom“ žganja okoli njih in jim ga usiljeval ter več ko mogel izprežal iz njih. Pošteni Krnčanaje naj vedo, da liberalni krčmar gleda le svojo malho, da mu je malo mar vaša beda. Ne verujte ležnjivim prerokom, ki nivo še koraka napravili v dobrobit Krnčanom.

— Naš znani skladatelj župnik Jakob Aljaž je izdal V. zvezek svojih kompozicij za moške in mešane zборе. Ocene ne bomo pisali, saj le da čitamo Aljažev priimek, nam je povedano, kaj vsebujejo njegove skladbe. — Posebno omembe vredni so „Stražniki“. Ker je ta pesem zelo času primerna in izraža Aljaževa skladba prav dobro čustva in misli, katere je položil Gregorčič v te svoje kitice, oddaja „Katoliška bukvarna“ v Ljubljani to skladbo vsem slovenskim pevskim zborom in društvom tudi v večjem številu na zahtevo brezplačno. Skladba budi v srcu pevca in slušatelja narodno zavest.

— C. kr. urad za razlaščevanje zemljišč v Trstu naznanja, da je c. kr. železniško ministerstvo z odlokom z dne 22. okt. 1908 št. 58373 razpustilo urad za razlaščevanje zemljišč v Gorici in pooblastilo tržaški urad, da on nadaljuje razlaščevalna dela na progih Št. Peter-Gorica-Podbrdo.

— Škrlatica razsaja v furlanskem Tržiču. Bolnih je zelo mnogo otrok. Umrlo jih je tudi par. Šola je vsled tega zaprta.

— Velik požar je buknil v noči od 10. na 11. t. m. v Fari in sicer v hiši, kjer se nahaja konsumna trgovina. Požar je bil grozovit. Rešiti se ni dalo nič in hiša s konsumom je do tal pogorela. Človeške žrtve ni bilo nobene. Gorelo je celo noč. Kako je nastal požar, se ne ve. Škoda se ceni na 12.000 kron.

— Požar je uničil v Červinjanu veliko lopo, ki je bila last nekega Sverzuta. Škode je do 9000 K.

— Nesreča na morju. V Preluki pri Volovskem se je v četrtek sprožila na morju mina. Intonscija je bila grozna Tam blizu, kjer se je mina razpočila, je plula ladja, ki je imela naloženo kremenje in dinamit. Vsled silnega potresa, katerega je provzročila razstreljena mina, se je na ladji vnel dinamit in nakrat se je slišala druga grozna intonacija. V trenutku je bila ladja v zraku. Na ladji se je nahajal mladenič, katerega je dinamit razdrobil na drobne košce. Po katastrofi se je na morju videlo ostanke ladje in posamezne kose mesa razmesarjenega mladeniča.

— Velika železniška nesreča se je zgodila v sredo ponoči tik postaje Verd pri Barovnici. Tovorni vlak, ki je prihajal iz Barovnice na postajo Verd je zavozil v stranski tir in sicer s precejšnjo močjo. Strojvodja je prepozno zapazil pretečo nevarnost. Najhujše zavorenje ni nič pomagalo. Stroj s tenderjem in z vozom vlakovodje ter s še tremi vozovi tovornega vlaka je predrl nasipni jid ter z vso silo se zagnal v 10 metrov globoki skalovit propad. Strojvodja in kurilec sta že pravočasno skočila z vlaka, vlakovodja pa je z vozovi vred padel v prepad. Rešili so ga in baje je hudo ranjen. Kdo je nesrečo zakrivil, se ne ve. Škoda je ogromna. Stroj in vozovi so popolnoma razbiti.

— Z drevesa je padel 58-letni Peter Peternel iz Kostanjevice pri Ajbi tako nesrečno, da ni je prizadejal pri padcu hude telesne poškodbe. Pripeljali so ga v bolnišnico usmiljenih bratov v Gorico.

— Šola za slikarje otvori v Gorici zavod za pospeševanje male obrti še to leto. Imel bo tri oddelke.

— Oko izbili so te dni nekateri Prvačkovci nekemu Dornberžanu, ko je slednji peljal vino. Na cesti so se zbesedli, nastal je pretep in v pretepu so sinu izbili oko, očeta pa hudo poškodovali.

— Žensko mrtvo in sicer v sami sraciji, so našli v četrtek zjutraj na Tabru pri Dornbergu v jarku pod oknom neke hiše. Glavo je imela razbito. O tem se govori marsikaj. Dosedaj ni še dognano, ali se je izvršil samoumor, ali pa kaj drugega. Danes se je podala sodnijska komisija na lice mesta.

— Mrtvega 3-mesečnega otroka so našli te dni v Renčah. Pravijo, da je bil otrok zaduščen. Sodnijska komisija je bila včeraj v Renčah.

— Prijet begunec. Dragonec Josip Deutschman, ki je 30. avgusta pobegnil iz Gorice in katerega obleko, so našli v nekem gozdiču pri Št. Petru je bil prijat minole dni v Deutschlandsbergu na Štajerskem ter izroččen garnizijskemu sodišču v Gradcu.

— G. Logar, knjigotržec v Šolski ulici, nam je poslal latinski in grški prevod Gregorčičeve ode „Soči“. Cena tej velezanimivi publikaciji je 60 vin.

— Pet krojaških pomočnikov rabi vojaško oskrbovališče pešpolka št. 47. v Gorici. Ti krojaški pomočniki bi delali srednje fine obleke za podčastnike, ki služijo dalje. Službo nastopijo 16. novembra t. l. in bo trajala do 24. decembra t. l. Plača po dogovoru. Krojaški pomočniki se morajo obvezati, da bodo stanovali zunaj vojašnice, a delati bodo morali v za to odločnem prostoru v vojašnici. Prosilci se lahko oglasijo v nedeljo 15. t. m. med 10. in 12. uro predp. v računski pisarni pešpolka št. 47, II. nadstr. vrata št. 88 v vojašnici na Travniku, kjer dobijo tudi druga podrobnejša pojasnila.

— Štrajk v Tržiču je na novo buknil. Delavci zahtevajo skrajšanje delavnega časa in sicer pol ure zjutraj in pa hočejo imeti ob sobotah popoldne prosto.

— Mrtvo dete je porodila avstrijska prestolonaslednica, kneginja Hohenburg, soproga prestolonaslednika Franca Ferdinanda. Vzrok je najbrže huda influenza. Kneginja se počuti dobro.

— Dva duhovnika se zadušila. V dunajskem katoliškem društvu rokodelskih pomočnikov na Gumependorfski cesti sta prenočila 5. t. m. dva ptuja duhovnika. Ko ju je klical 6. t. m. vratar, mu je udaril v nos hud smrad. Duhovnika sta pa bila mrtva in zadušena. Dognali so, da je bila plinova peč slabo zaprta in je vhsjal plin, ki je reveža zadušil. Eden ptujih duhovnikov, Raisbacher, je hotel v Gorico, drugi, čegar ime ni znano, pa v Švico.

Dvorana „Central“

Veliki električni

BIOSKOP

Internacionalno gledališče, živočih, govorečih, pojočih in igrajočih podob. Umetniško in tehnično vodstvo: Arhitekt A. Tscherno.

I. Lago di Como. (Krasno po naravi). — Ljubezen in dolžnost. (Zalozna igra 20 oddelkih). — Jaz sem zgubil enega zamorca. (Podobe za smejeti). — Nepozabljiva prizibelnna pesem. (Povest iz življenja v mnogih zanimljivih podobah). — II. Mazilo za lase. (Smešne slike). — Dirka z avtomobili. (Edino originalno povzetje iz leta 1908. — Gledališki ravnatelj v sili. (Komični prizori). — Vesela rokodelska učenca. (Več podob zelo za smejeti.) itd. itd.

Predstave ob delavnikih 2 veliki predstavi ob 1/2 7, in 8. uri zvečer. Ob nedeljah in praznikih ob 1/2 4, 5, 1/2 7, in 8. uri. Ob sredo in sobotah ob 5. uri predstava s posebnim programom za otroke in dijake, kjer plača vsak otrok le 20 vin. — Vsaka predstava traja čez 1 uro.

Cene: Samo sedeži: Sedež v loži 1 K. — I. prostor 80 vin. — II. prostor 60 vin. — III. prostor 40 vin. — IV. prostor 20 vin. Vojaki in otroci v vseh prostorih polovico.

Rojaki!
kupujte narodni kolek
„Šolskega Doma“.

Stavbena Ivrka
Znidarčič & Stepančič
Gorica
Tržaška ulica številka 29.
e priporoča sl. občinstvu in drugim korporacijam za izdelovanje vsakovrstnih stavbenih del.
Prevzema nadzorstvo in izdelovanje načrtov ter statičnih računov.
Za obila naročila se topla priporočata
Znidarčič & Stepančič

Lepa hiša

v solčnem kraju z dvoriščem in vrtom, 18 minut od središča mesta, pri kateri ni nobenega rokodelca ali gostilničarja, se prodá pod ugodnimi pogoji. — Hiša stoji v Via Scuola Agraria št. 20.
Več se zve pri našem uredništvu.

Anton Kuštrin,

trgovec v Gorici
Gosposka ulica št. 25
priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo Santos, Sandomingo, Java, Ceylon, Portoriko itd. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istrsko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Mljšveče prve in druge vrste, namreč ob 1/2 kila in od enega funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mlina iz Kranja in iz Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Izvrstno pecivo

priporoča spoštovanim meščanom in okoličanom pekovski mojster

JAKOB BRATUŠ

v Gorici Šolska ulica št. 6.

V zalogi ima in prodaja moko prve vrste Majdičevega mlina.

Ant. Obidič

čevljar

v Semenški ulici 1.

v Gorici

priporoča se

za raznovrstna naročila po meri

za gospe in gospode.

Naročila se izvršuje hitro.

Rihard in Felix Majer

Dunaj II. Kaiser-Josefstrasse 30

erarni liferanti kupujejo in prodajajo seno, slamo, rezanico in krompir vsake vrste pod najugodnejšimi pogoji.

Velepodjetje prve vrste v lastnem obratu z lastno parno silo.

Naznanilo:

„Centralna posojilnica registrovana zadruga z omejeno zavezo“ v Gorici naznanja, da bode obrestovala pričenši s 1. januarjem 1909 hranilne vloge po 4¹/₂% (štiri in pol od sto)

Posojila se bodejo dajala članom:

- a) na vknjižbo po 5¹/₄% (pet in en četrt od sto);
- b) „menico oziroma poroštvo po 6% (šest od sto.)“

Posojila na mesečna odplačevanja ostanejo nespremenjena tako, da se plačuje od vsacih 100 kron 2 kroni na mesec.

GORICA, 4. novembra 1908.

ODBOR.

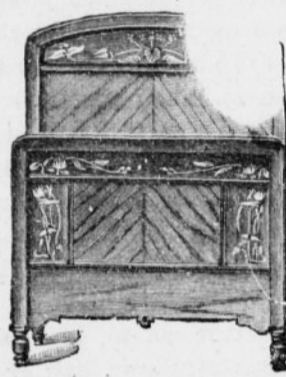

== Izgotovljeno pohištvo ==
lastnega izdelka priprosto
== in fino se dobi pri ==

A. Černigoj-Gorica.

== Tržaška ulica 18. ==

Izdeluje tudi stavbarska in cerkvenega dela.

Strojevni obrat.

Gorška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z neomejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji kmetijskih pridelkov.

V zalogi ima: modro galico, žveplo, razna umetna gnojila, gumijeve vezi, belo in živinsko sol, otrobi debele in drobne, turšico, moko, klajno apno in drugo.

Člani pridruženih zadrug se pri prevzemanju blaga morajo izkazati s člansko knjižico zadruga in posojilnice, h kateri pripadajo.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici, bivši „Hotel Central“.

Kranjske klobase!!

najboljše vrste in sicer male po 20 vin. komad, — velike vrste po 40 vin. komad, za trgovce 10% popusta, kakor tudi fini, sveži špeh od pitanih prešičev kg po K 1:44, razpošilja

Anton Anžič, mesarija
Ljubljana.

Štev. 3103

Op.

Razglas.

Naznanja se, da

zastavil III. četrtleta, t. j. mesecev
javna dražba

junija, avgust in septembra 1907,
začne v

ponedeljek, 7. decembra 1908,

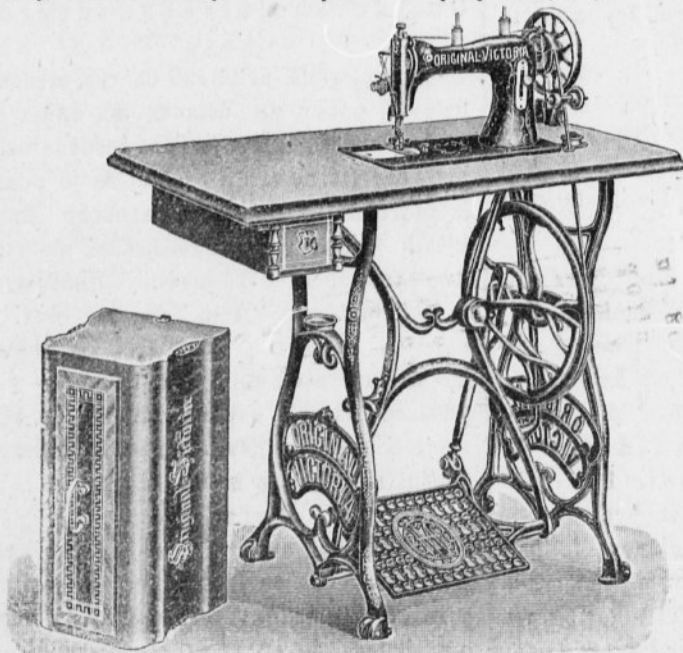
ter se bo nadaljevala naslednje delavnice in sicer četrte in ponedeljke, od 9. ure zjutraj do 1. poludne.

Od ravnateljstva zastavljalnice.

V Gorici, 3. novembra 1908.

CENJ. DAME IN GOSPODJE — POZOR!

Imate že šivalni stroj? Ako ga nimate, omislite si najnovejšo marko „Original-Viktoria“ in najboljšega izdelka. Po dolgoletnih skušnjah sva prišla do prepričanja, pa ostane „Original“ vedno le najboljši.

Original-Viktoria stroji delajo še po 10 letni uporabi brezšumno.

Original-Viktoria stroji so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene.

Original-Viktoria stroji so najpripravnejši za umetno vezenje (rekamiranje). Tvrška stavi na razpolago „strankam učiteljico, ki poučuje brezplačno.“

Original-Viktoria stroji so najboljši izdelek vseh dosedaj obstoječih tovarov.

Za vsak stroj jamčiva 10 let.

Nikdo naj ne zamudi priliko ogledat si pred nakupom „Original-Viktoria“ stroje.

Edina zaloga „Original-Viktoria“ strojev in drugih šivalnih strojev, dvokoles „Puch“ orožja, municije in vseh lovskih priprav pri tvrški,

Kerevani & Čuk — Gorica Stolni trg (Piazza Duomo) št. 9.